

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

МАТЕРІАЛИ

**VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців**

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ»**

присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету
Ушинського

М. ОДЕСА - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

**VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців**

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ»**

присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету
Ушинського

(Одеса, 20-21 травня 2022 року)

Одеса -2022

М 54 **Методологія та технологія сучасного філософського пізнання** //
Матеріали IV Міжнародної наукової конференції (Одеса, 20-21 травня 2022 р.)
135 с.

Рецензенти:

***Пальчинська Мар'яна Вікторівна** - доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії, психології та педагогіки Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку,*

***Рибка Наталя Миколаївна** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та методології науки Державного університету «Одеська політехніка»*

Збірник матеріалів VI Міжнародної наукової конференції «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософію історії в сучасному вимірі; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію синергетики та філософські погляди Г.Сковороди у світлі сучасності. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 11 від 30 червня 2022 року)

викладачів, а вже потім співробітників міжнародних організацій та суспільства в цілому.

Список використаних джерел

1. Липпман У. Общественное мнение / У. Липпман. Пер. с англ. Т. В. Барчунова, под ред. К. А. Левинсон, К. В. Петренко. - М.: Институт Фонда «Общественное мнение», 2004. - 384 с. ISBN 5-93947-016-5.
2. Василенко І. О. // Спроба подолання соціокультурних стереотипів у процесі міжкультурної комунікації. – К.: Інституційний репозитарій Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, 2020. – 133-136с. ISSN 2411-4383.
3. Гнатенко П., Скиба Е. Соціальне прогнозування в контексті української національної психології. – Х.: Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках, 2020. - 3(1), с. 22-35. doi: 10.15421/342003. ISSN 2618-1282.
4. Тхоржевська Т. Етнічний стереотип українця в уявленні студентів-українців м. Одеси / Т. Тхоржевська // Етнічна історія народів Європи. - 2008. - Вип. 25. - С. 82–88.

Грабар Наталя Григорівна (м. Харків) – доктор наук з соціальних комунікацій, доцент, професор кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту, Державний біотехнологічний університет.

ДОБРОДІЙНІСТЬ ЯК ЧИННИК ЗМІЦНЕННЯ ДУХОВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Чинити добро та надавати добровільну допомогу людям вважається давньою традицією. В Україні набуває поширення державна політика благодійності та меценатства на духовний розвиток особистості, зокрема Інститут Президента України. Добročинна благодійна діяльність незалежної України регламентується Законом «Про благодійну діяльність та благодійні організації». Згідно з нормативним документом, меценатство розглядається як «...благодійна діяльність у сферах освіти, фізичної культури і спорту, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень» [2]. Влада і громадські організації співпрацюють на ниві меценатства. Так, напрямами діяльності благодійного фонду «Розвиток України» є, зокрема, сучасна освіта, здоров'я нації, культурне надбання [4].

За І. Миговичем «...благодійність – це вияв цілеспрямованої уваги до людей, які з різних причин не можуть власними силами забезпечити собі хоча б мінімальні умови для існування, надання їм посильної допомоги у збереженні й організації своєї життєдіяльності, матеріальне й духовне підтримання їх» [3, с. 42]. Відомий літературознавець, громадський діяч, виконавчий директор Ліги українських меценатів, Михайло Слабошпицький зазначає, що «... людину, яка підтримує служителів муз, потрібно називати меценатом. Зараз звичайне благодійництво, філантропію ототожнюють з меценатством. Філантропія не

менш важлива, але добродійництво загалом і підтримку мистецтв (можливо, ще освіти) слід би було розділяти. Меценатство – цілком український феномен. Бо, скажімо, за часів бездержавності або гетьманської України, кожен представник козацької старшини мав неписаний обов'язок – зі своїх грошей утримувати монастирі. А монастир на той час – це й богадільня, і лічниця, і школа, і літописні студії. Одне слово, ціла інфраструктура...» [5, с. 69].

Українське меценатство має досить давню історію, починаючи з часів Київської Русі і понині. Україна, так історично склалося, довгий час не мала державності, яка б стала на захист української культури, мистецтва, освіти, науки, мови. Тому знаходилися філантропи та шанувальники українства, які зробили вагомий внесок у збереження та розбудову української нації. Варто нагадати про Петра Могилу, який власним коштом відновив у Києві Софійський собор, Десятинну і Трьохсвятительську церкви та храм Спаса на Берестові, а також заснував і утримував Колегіум, який згодом став Києво-Могилянською академією.

Козацьку добу найбільше «прославив» добродійною діяльністю гетьман Іван Мазепа. Можливо тому, на думку деяких дослідників цей період в історії української культури варто називати «мазепинським бароко». Адже за його благодійництва зведено та відремонтовано близько двох десятків храмів, розбудована Києво-Могилянська академія. Завдяки меценатству Івана Мазепа в Україні збагатилася література, урізноманітнілося образотворче мистецтво, також опікувався освітою, наукою. І в цьому сенсі значним його здобутком є заснування Києво-Могилянського колегіуму (1701р.) пізніше – академії. Він постійно виділяв кошти для цього навчального закладу [1]. Зазначимо, що меценатство Мазепа – це внутрішня потреба культурної людини. Він задавав тон у благодійництві для всієї старшини, подав їй приклад, надихав на добродійництво. Це було нормою, невід'ємним атрибутом діяльності людей, що належали до національної еліти. Із усіх цих фактів безперечно важливим є те, що Мазепа надзвичайно опікувався всіма культурними потребами доби. Його прикладу наслідувала козацька старшина, зокрема династія Лизогубів.

В подальших століттях родини Скоропадських, Дорошенків, Тарновських, Галаганів, Симиренків, Терещенків, Чикаленків залишили нащадкам дивовижні приклади благодійництва, самовідданої праці задля майбутнього України та її культури. Відомо, що у давні часи церква, університет, бібліотека були духовними осередками суспільства. Вони формували моральні ідеали і цінності, визначали основи духовності, сприяли моральним пошукам людини.

Сучасне поняття надання допомоги передбачає широкий спектр: звичайна матеріальна допомога, спонсорство, меценатство. Зазвичай все це уособлює як високі моральні принципи, так і громадський рівень розуміння необхідності надання допомоги. В даний час моральної та матеріальної підтримки потребують переселенці, біженці, які змушені втікати від війни *російських агресорів*. Саме тому багато діячів культури чинять благодійну справу на благо перемоги: збирають кошти, проводячи концерти, зустрічі, презентації книг; беруть участь у волонтерській діяльності. Загалом це сприяє відродженню гуманістичних традицій, збагаченню їх новим змістом і

надбаннями.

Нині, коли Україна веде боротьбу з російськими агресорами благодійність та волонтерство є важливою потребою та тією ознакою, коли кожен може проявити свою позицію, сформовану гуманістичними цінностями, допомагаючи один одному подолати життєві труднощі.

Благодійництво в сучасних умовах досить важливий аспект, адже благодійність – це справа великих людей, для яких творити добро, допомагати іншим так само природно, як жити, дихати, працювати. Їхня допомога сприяє збереженню, примноженню і поширенню духовних цінностей у суспільстві. Відомо, що в процесі комунікаційної взаємодії здійснюються взаємний вплив людей один на одного, обмін різними ідеями, інтересами, почуттями. Створення духовно-патріотичного середовища сприятиме вихованню гармонійно розвиненої особистості, громадянина-патріота.

Список використаних джерел

1. Дяченко І. Українська аристократія козацької доби та її меценатство. – Режим доступу: <http://tur.kosiv.info/tourism-and-culture/304-djachenko-i-e-ukrajinska-arystokratija-kozackoji-doby-ta-jiji-mecenatstvo.html>
2. Закон України Про благодійну діяльність та благодійні організації. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>
3. Мигович І.І. Соціальна робота. – Ужгород: Освіта, 1997. – 190 с.
4. Пасічник М.С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи. – Київ: Знання, 2005. – 735 с.
5. Радченко Б. Чисті гроші на велику справу // Україна: барви життя. – 2005. – № 2-3. – С. 69–70.

Гюльхан Юлія Борисівна (м. Одеса) – аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

Науковий керівник: Лісеєнко Олена Василівна (м.Одеса) – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

ЦІННІСТЬ СВОБОДИ В УКРАЇНСЬКІЙ МЕНТАЛЬНОСТІ

У поняттях «ментальність» та «свобода» є дещо парадоксальне, тому що кожний, хто їх використовує – від пересічного громадянина до вченого – вкладає в них власний смисл. Дійсно ці поняття багатозначні, складні, суперечливі. У науковій літературі зустрічається безліч визначень термінів «ментальність» та «свобода», проте кожний з нас відчуває, що ці терміни висловлюють цілком конкретні явища. Під національною ментальністю у найзагальнішому вигляді ми пропонуємо розглядати сукупність історично